

Regulácia intenzity verejného osvetlenia

ING. JOZEF SEDLÁK

Mať pekne vysvietené ulice obce či mesta je pýchou každého starostu a primátora. Mať pekne vysvietené ulice počas celej noci je však plytvanie energiou. V čase hospodárskej krízy je žiaduce zaoberať sa možnosťami úspor. Náklady na energiu, ktorú spotrebuje najväčší obecný elektrický spotrebič, predstavujú nemalú položku obecného rozpočtu. Regulácia intenzity osvetlenia umožní ich zredukovať.

Selektívne ovládanie verejného osvetlenia (SOVO) s reguláciou intenzity rieši problém efektívneho využitia potenciálu verejného osvetlenia. Je nadmieru jasné, že verejné osvetlenie má slúžiť obyvateľom obce. Vo frekventovanom čase samozrejme beží na plný výkon. V čase hlboké noci je však svietenie na plný

výkon luxusom, ktorý neslúži nikomu, alebo len náhodným chodcom. Selektívne ovládanie verejného osvetlenia zabezpečí, aby sa svietilo len vtedy, keď treba, len toľko, koľko treba a len tam, kde treba.

REGULÁCIA PODĽA KONKRÉTNÝCH POŽIADAVIEK

Svietidlá s časovačom sú známe už veľmi dlho. Majú však nevýhodu, že ich výkon nemožno znížiť kedykoľvek, pretože časový interval je vopred pevne zadaný. Podobne to platí aj pre svietidlá s astronomickými hodinami, pri ktorých nie je možné časový interval jednoducho zmeniť. Zníženie výkonu centrálne z rozvádzača siete v tomto prípade možno síce uskutočniť kedykoľvek, problémom je však nepriaznivý vplyv zníženého napätia pre určité druhy svietidiel. Systém SOVO prenáša informácie k jednotlivým svietidlám, prípadne ich skupinám podľa vopred zvoleného individuálneho časového harmonogramu s cieľom regulovať intenzitu verejného osvetlenia. Umožňuje prispôbiť časový harmonogram regulácie špecifickým požiadavkám konkrétnej obce. V jednom čase možno nastaviť určené skupiny lúčok na znížený výkon, zatiaľ čo iné svietidlá, budú pracovať na plný výkon. Po počítačom stlmení osvetlenia, napríklad po polnoci, možno zvýšiť intenzitu osvetlenia vybraných ulíc v čase, keď do obce

sodíková výbojka
70 W

predpokladaná životnosť 8 rokov
orientačné osvetlenie 20 %

POUŽIŤ, AK STAČÍ

sodíková výbojka
70 W

predpokladaná životnosť 6 rokov
ekonomické osvetlenie 60 %

HĽADAŤ MOŽNOSŤ

sodíková výbojka
70 W

predpokladaná životnosť 4 roky
nadštandardné, svietiace osvetlenie 100 %

DÔKLADNE ZVÁŽIŤ

prichádza nočný spoj, alebo keď začína skorá ranná zmena v tunajšom poľnohospodárskom družstve. Tento princíp platí rovnako pre svietidlá osvetľujúce budovy, vianočnú či príležitostnú svetelnú výzdobu prepojenú s vedením verejného osvetlenia.

BEZPEČNEJŠIE PRIECHODY PRE CHODCOV

Špeciálnym prípadom verejného osvetlenia je osvetlenie priechodov pre chodcov. Aj tu existuje energeticky nenáročné riešenie s názvom Flicker. Je to priechod pre chodcov, ktorý svieti len vtedy, keď je treba a len toľko, koľko je treba. Navyše zvyšuje bezpečnosť, čo pripúšťa aj Ministerstvo dopravy SR V pokojovom sta-ve pracuje Flicker v impulznom režime s nepatrnou spotrebou elektrickej energie, ale vodičov napriek tomu upozorňuje na prítomnosť priechodu, a teda na zvýšené nebezpečenstvo. V aktívnom – pulznom režime dôrazne upozorňuje vodičov výrazným stroboskopickým svetlom na to, že na priechode sa pohybuje, alebo sa bude pohybovať chodec. Postupný pokles svetelného toku počas prítomnosti chodcov na priechode ich zasa upozorňuje, že vozovku treba v čo najkratšom čase opustiť.

MODERNIZUJTE S EUROFONDAMI

Stlmenie intenzity osvetlenia počas hlbkej noci sa postupne stáva prirodzenou súčasťou efektívneho narábania s energiou zo strany samospráv. Regulácia intenzity je v súčasnosti dokonca jednou z podmienok pridelenia nenávratnej finančnej pomoci na modernizáciu verejného osvetlenia z fondov európskeho spoločenstva. Reguláciu verejného osvetlenia podporuje aj Ministerstvo hospodárstva SR. Najbližšia, v poradí už tretia, šanca získať ne-

návratnú finančnú pomoc určenú na rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia miest a obcí sa ponúka už v lete - 6. júla 2009. Ak budú pravidlá rovnaké ako v zimnej výzve, potom obec bude môcť získať až 250 000 eur so spoluúčasťou 5%. Aby sa obec tešila z takejto pomoci, bude potrebovať okrem dávky šťastia aj kvalitný projekt, samozrejme, s reguláciou intenzity.

OSVETLENIE AKO ENVIRONMENTÁLNA OTÁZKA

Šetrenie energiou je nielen ekonomickou záležitosťou, ale čoraz viac sa stáva záležitosťou environmentálnou. Nespotrebovaná energia je tým najekologickejším riešením, ohľaduplným voči prírode. V Austrálii v roku 2007 vzniklo ekologické hnutie Hodina Zeme. Každý rok v marci (tento rok to bolo 28.03.2009) sa medzi 20:30 a 21:30 vypína na dominantách veľkých miest celého sveta osvetlenie, aby sa upozornilo na globálne otepľovanie a zničujúce klimatické zmeny na našej planéte. Je chvályhodné, že Slovensko sa nielen symbolicky, ale aj skutkom pripojilo k tejto iniciatíve. Pripojilo sa prostredníctvom Ministerstva hospodárstva a Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry. Projekty na poskytnutie nenávratnej finančnej pomoci na rekonštrukciu a obnovu verejného osvetlenia miest a obcí Slovenska sú toho jasným dôkazom. Jasná a jednoznačná podmienka poskytnutia nenávratnej finančnej pomoci „regulácia intenzity osvetlenia“, je totiž nielen symbolický, ale aj reálny krok v súlade s ekologickou výzvou Hodina Zeme. Európskemu spoločenstvu a ľuďom na Slovensku, ktorí sa o to zaslúžili, patrí uznanie. ■

www.seak.sk

Selektívne ovládanie verejného osvetlenia s reguláciou intenzity

Potreba svietenia sa počas noci výrazne mení. Iná je potreba vo frekventovanom čase a iná je v čase nočného kludu. Iná je vo všedný deň, iná počas sviatkov a víkendov.

Večerný a nočný program svietivosti verejného osvetlenia

všedné dni

sviatky a víkendy

Zrealizujeme Vám kvalifikovaný projekt na letné kolo
nenávratnej finančnej pomoci zo štrukturálnych fondov
Európskej únie

www.seak.sk seak@seak.sk
Tel./Fax: 051 / 77 15 065, 77 42 647, 77 43 761

SEAK - Ing. Jozef Sedlák, Odborárska 22
080 01 Prešov, SLOVENSKO